

SVERIGES
MODERNASTE
MYNDIGHET
2019

Upphandlings
myndigheten

Nya hållbarhetskriterier för textilier och möbler

2021-06-02

Joakim Thornéus, Susanna Vesterlund

Agenda

- ▶ Inledning
- ▶ Våra hållbarhetskriterier och kriterietjänsten
- ▶ Inköpsprocessen och hållbarhet
- ▶ Hur kan upphandling främja en cirkulär ekonomi?
- ▶ Cirkulär upphandling i praktiken
 - Upphandlingskriterier för möbler
 - Upphandlingskriterier för textil

Upphandlingsmyndighetens vision

Sunda offentliga affärer för en hållbar framtid

Vår roll

Utvecklar, förvaltar och stödjer offentliga upphandlingar

Verkar för en rättssäker, effektiv samt socialt och miljömässigt hållbar upphandling.

Bidrar till den offentliga upphandlingens strategiska betydelse tas till vara och att den bidrar till att främja innovativa lösningar.

Ger vägledning i statsstödsfrågor till kommuner och regioner

Värdet av **OFFENTLIG UPPHANDLING**
i Sverige

18% av BNP **782** miljarder kronor*

Antal **ANNONSERADE**
upphandlingar

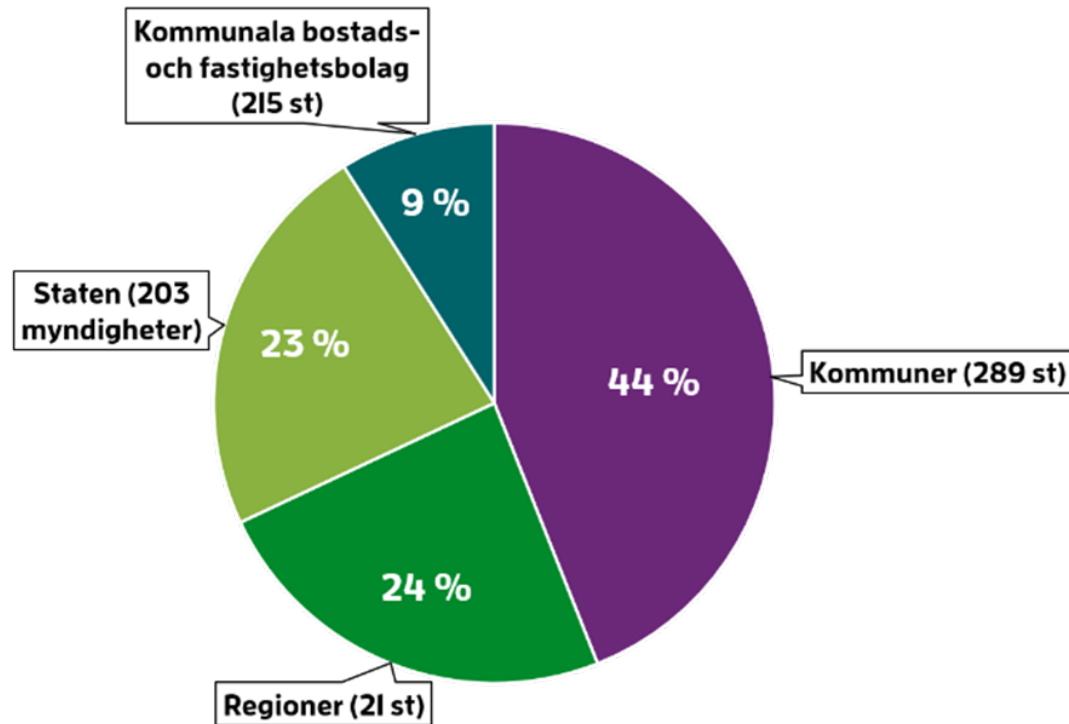
18379
stycken**

*Baserat på statistik från 2017

**Baserat på statistik från 2018

De offentliga inköpen stod för 23,5 miljoner ton CO₂-ekvivalenter

GLOBALA MÅLEN

för hållbar utveckling

Mål 12 – Hållbar konsumtion och produktion

- ▶ Hållbara konsumtions- och produktionsmönster är nödvändigt för att minska vår negativa påverkan på klimat, miljö och människors hälsa.
- ▶ Offentlig upphandling är ett viktigt styrmedel för att bidra till denna utveckling.

Utgångspunkter för hållbarhetskriterier

Nationella upphandlingsstrategin

- ▶ Miljömässigt ansvarsfull upphandling
- ▶ Socialt hållbart samhälle

Livscykelperspektiv

- ▶ Vilken miljöpåverkan finns?
- ▶ Var sker den påverkan?
- ▶ Vilka upphandlingskrav är effektiva och möjliga att följa upp?

Hållbarhetskriterier

- ▶ Mer än 600 krav som kan användas vid offentlig upphandling
- ▶ Miljökrav och sociala krav
- ▶ Frivilliga att använda
- ▶ Finns på 3 nivåer

<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/kriterier/>

Hitta hållbarhetskriterier

I vår kriterietjänst hittar du hållbarhetskriterier för inköp med fokus på miljömässig och social hållbarhet. Dessa kriterier kan du använda i utformningen av en upphandling. Att ställa krav på hållbarhet i upphandling kan bidra till att nå flera samhälleliga mål inom miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet.

+ Arbetsrättsliga villkor	+ Kontor och textil
+ Bygg och fastighet	+ Livsmedel och måltidstjänster
+ Fordon och transport	+ Sjukvård och omsorg
– Giftfri förskola	+ Städ och kemikalier

Leksaker och hobbymaterial

Möbler

Textil

Cirkulär ekonomi och hållbar upphandling

- ▶ Upphandling kan främja en cirkulär ekonomi genom att:
 1. Begränsa den totala materialåtgången
 2. Minska mängden jungfruliga material
 3. Förlänga livslängden på produkter
 4. Maximera möjligheten för återanvändning av en produkt eller komponent
 5. Maximera möjligheten till återanvändning och återvinning av material
- ▶ För att främja en cirkulär ekonomi behöver man arbeta med frågan i hela inköpsprocessen

A

Begränsa den totala
materialåtgången

B

Minska mängden
jungfruliga råvaror

C

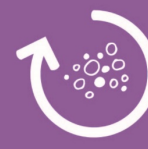
Förläng livslängden
på produkter

D

Maximera möjligheten för
återanvändning av en
produkt eller komponent

E

Maximera möjligheter till
återanvändning och
återvinning av material

A
1

Delad användning internt

B
1

Kunskap om andelen
återvunna, biobaserade och
jungfruliga råvaror

C
1

Förlängda garantier

D
1

Design för demontering

E
1

Design för återvinning

A
2

Delad användning externt,
uthyrning eller leasing

B
2

Ökat innehåll av återvunna
råvaror

C
2

Avtal om underhåll och
reparationer

D
2

Modulär design

E
2

Kunskap om innehåll och
material

A
3

Återanvändning, renovering
och uppgradering

B
3

Ökat innehåll av biobaserade
råvaror

C
3

Uppgraderingsbara
produkter

D
3

Standardiserad design

E
3

Avtal om återtagning och
återvinning

A
4

Design för minimerad
materialåtgång

C
4

Design för ökad livslängd

D
4

Kunskap om innehåll och
konstruktion

E
4

Begränsning eller förbud av
farliga ämnen

A
5

Mindre avfall

C
5

Möjligheter till underhåll
och reparationer

D
5

Avtal om återtagning och
återanvändning

E
5

Material som är nedbryt-
bara/komposterbara

C
6

Modulär/förändrings-
anpassad design

D
6

Stimulering av cirkulära
affärsmodeller

E
6

Stimulering av cirkulära
affärsmodeller

C
7

Avtalade incitament för
ökad livslängd

C
8

Vägledning från tillverkare
för optimal användning

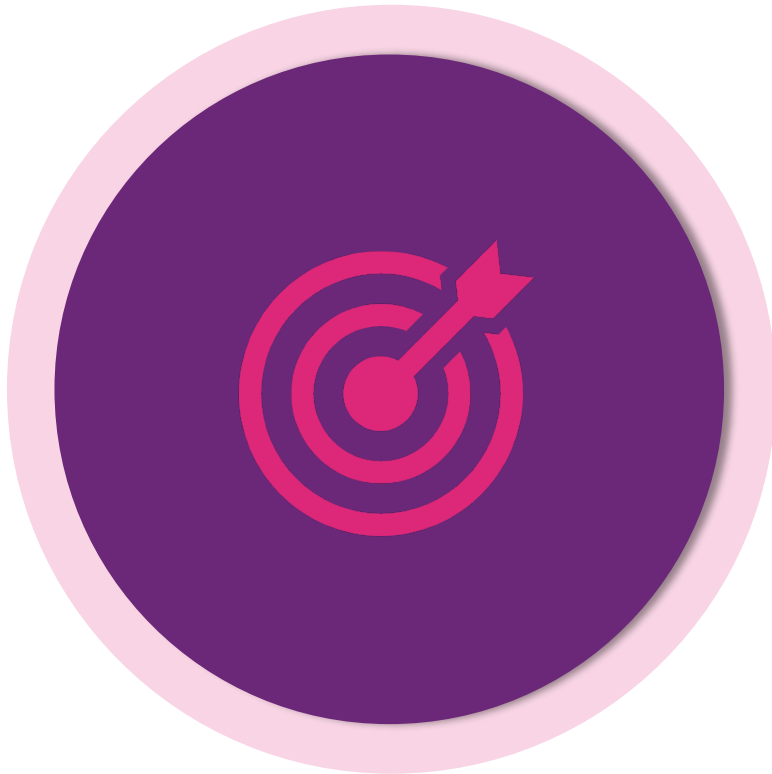
MÅL OCH STRATEGIER FÖR CIRKULÄR UPPHANDLING

Modell från Vlaanderen-Circulair.be
översatt 2020

Strategiskt

Taktiskt

Operativt

Cirkulär ekonomi i strategiskt inköpsarbete

- ▶ Målstyrning
- ▶ Verksamhetsutveckling
- ▶ Tvärfunktionalitet
- ▶ Kategoribaserat
- ▶ Innovation
- ▶ Nya affärsmodeller
- ▶ Försörjningsroll

Cirkulär ekonomi i taktiska inköpsprocessen

Operativt – det är här det händer!

- ▶ Styra mot riktlinjer
- ▶ Styra mot cirkulära avtal
- ▶ Ifrågasätta behov
- ▶ Arbeta med interna loopar
 - ▶ återbruk
 - ▶ Reparation
- ▶ Attitydförändringar
 - ▶ Utbildning
 - ▶ Information
 - ▶ Incitament och inspiration

A

Begränsa den totala
materialåtgången

B

Minska mängden
jungfruliga råvaror

C

Förläng livslängden
på produkter

D

Maximera möjligheten för
återanvändning av en
produkt eller komponent

E

Maximera möjligheter till
återanvändning och
återvinning av material

A
1

Delad användning internt

B
1

Kunskap om andelen
återvunna, biobaserade och
jungfruliga råvaror

C
1

Förlängda garantier

D
1

Design för demontering

E
1

Design för återvinning

A
2

Delad användning externt,
uthyrning eller leasing

B
2

Ökat innehåll av återvunna
råvaror

C
2

Avtal om underhåll och
reparationer

D
2

Modulär design

E
2

Kunskap om innehåll och
material

A
3

Återanvändning, renovering
och uppgradering

B
3

Ökat innehåll av biobaserade
råvaror

C
3

Uppgraderingsbara
produkter

D
3

Standardiserad design

E
3

Avtal om återtagning och
återvinning

A
4

Design för minimerad
materialåtgång

C
4

Design för ökad livslängd

D
4

Kunskap om innehåll och
konstruktion

E
4

Begränsning eller förbud av
farliga ämnen

A
5

Mindre avfall

Exempel
Möbler

C
5

Möjligheter till underhåll
och reparationer

D
5

Avtal om återtagning och
återanvändning

E
5

Material som är nedbryt-
bara/komposterbara

C
6

Modulär/förändrings-
anpassad design

D
6

Stimulering av cirkulära
affärsmodeller

E
6

Stimulering av cirkulära
affärsmodeller

C
7

Avtalade incitament för
ökad livslängd

C
8

Vägledning från tillverkare
för optimal användning

MÅL OCH STRATEGIER FÖR CIRKULÄR UPPHANDLING

Textilier – nya kriterier

Exempel

- ▶ Begränsningar av ingående ämnen, till exempel
 - ▶ Färgämnen och pigment
 - ▶ Formaldehyd
 - ▶ Biocider
 - ▶ Flamskyddsmedel
 - ▶ Vattenavvisande/vattentät
- ▶ Avloppsrening i produktionen
- ▶ Återanvändning
- ▶ Materialåtervinning

Webbstöd

- ▶ Saker att tänka på inför upphandling
- ▶ Ökad livslängd
- ▶ Upphandla funktion
- ▶ Sociala krav

<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/om-hallbar-upphandling/stall-hallbarhetskrav/upphandla-textil-som-ar-bra-for-bade-ekonomi-och-miljo/>

Upphandla textil som är bra för både ekonomi och miljö

Textil- och modeindustrin är en av världens mest resursintensiva och mest förorenande branscher. Störst miljöpåverkan har produktionen, där stora mängder råvaror, energi, vatten och kemikalier används. De beslut som fattas innan upphandlingsdokumenten utformas kan därför ha stor miljöpåverkan vid inköp av textilier.

Genom att arbeta strategiskt med inköpen kan du minska din organisations miljöpåverkan och bidra till positiva miljöeffekter. Innan hållbarhetskriterierna används för att ställa krav behöver [upphandlingen förberedas](#). Gör en [behovsanalys](#), ha [dialog](#) med möjliga leverantörer och fatta därefter ett strategiskt beslut om vad det är som ska upphandlas. Följande frågor är viktiga att ställa:

- Behöver vi upphandla eller finns produkter i organisationen som kan täcka behovet?
- Vilka funktioner ska textilierna ha för att uppfylla våra behov?
- Ska vi äga eller hyra textilierna?
- Ska vi upphandla flergångs- eller engångstextil?
- Ska vi upphandla återanvänd eller ny textil?

Vilket stöd kan Upphandlingsmyndigheten ge?

- ▶ Webbstöd kring cirkulär ekonomi i inköpsprocessen, lanseras i februari
- ▶ Hållbar plastanvändning genom upphandling, lanseras i februari
- ▶ Generellt stöd kring, bl.a.
 - ▶ Tidig dialog
 - ▶ Funktionskrav
- ▶ Hållbarhetskriterier (exempel)
 - ▶ IT (datorer, AV-produkter, skrivare mm)
 - ▶ Plastemballage och förpackningar (vård, bygg, livsmedel)
 - ▶ Möbler
 - ▶ Textilier
 - ▶ Byggavfall

Tack!

Mer inspiration och vägledning
hittar du på vår webbplats

upphandlingsmyndigheten.se

Frågeservice

Telefon, måndag – torsdag kl. 9-12
Frågeportalen, dygnet runt

@uhmynd

Upphandlingsmyndigheten

@upphandlingsmyndigheten

Upphandlingsmyndigheten

